

Egyházunkat érdeklő statisztikai adatok az 1913. évről a miniszteri jelentésben.

Lélekszám 76483. Az egyházi kimutatás szerint 80739.

Egyházközségek 115 anya, 7 társ, 60 leányegyházközség.

Lelkészek 104 rendes, 2 segéd. Nyugalomban 15. Kongruában részesült 107 lelkészünk 110663 K 61 fill. Korpótlékban 79 lelkészünk 39383 K 60 fill. Segédlelkészi általány 2000 K.

Kereszteltetett 2087. Az egyházi kimutatás szerint is ugyanennyi. Konfirmáltatott 1160. Az egyh. kimutatás szerint 1113. A legtöbb törvénytelen születés az unitáriusokra és gör. keletiekre esett; a legkisebb a baptistákra és ágostaiakra.

Házasság kötöttetett egyező 351 (363), nem egyező 225 (226) összesen 576 (589). Vegyes házasságoknál a gyermekek vallására nézve a megegyezésekből 1896.-tól 1913.-ig veszteségünk 243.

Vegyes házasságot leggyakrabban az unitáriusok kötnek (a vőlegények 46.4^o/o-a, a menyasszonyok 47.7^o/o-a). Legritkábban az izraeliták. Reformátusok és ágostaiak körül-belől 1/4-e. A keresztény és zsidó házasságok száma folyton emelkedik.

Házasságot felbontott 63; tisztán unitárius 29, vegyes 24.

Elhalt 1786. Ez téves kell, hogy legyen, mert az egyházi temetésben részesültek száma 1587-re van véve. Lehetetlen, hogy 200 egyházi temetés nélkül maradt volna. Az egyházi kimutatás szerint 1606 halott temettetett el. Ez inkább megfelel a valóságnak.

Áttérések egyházunkból a róm. kath. vallásra férfi 36, nő 48, együtt 84; a gör. kath. vallásra férfi 21, nő 1, együtt 23; a ref. vallásra férfi 14, nő 59, együtt 73; az ágost. ev. hitv.-ra férfi 1, nő 8, együtt 9; a gör. keletire férfi 6, nő 2, együtt 8; összesen 98 férfi és 118 nő, együtt 216.

Ezzel szemben az unitárius vallásra tért a róm. kath. vallásról férfi 15, nő 11, együtt 26; a gör. kath. vallásról férfi 6, nő 8, együtt 14; a ref. vallásról férfi 15, nő 40; együtt 55; az ág. hitv. ev. vallásról férfi 1; a gör. kel. vallásról férfi 2, nő 1, együtt 3; izraelita vallásról férfi 2, nő 1, együtt 3; összesen 41 férfi, 64 nő, együtt 105. Veszteségünk e szerint 111. Az egyházi kimutatás szerint csak 15. Azonban 1906-tól 1913-ig még mindig 219 nyereségünk van a statisztikai évkönyv szerint is.

Kivándorolt 352. Németországba 5, Romániába 61. Más európai

államba 1, Amerikába 285. Visszavándorolt 35, Romániából 9, Amerikából 26.

Büntettek és vétségek miatt elítéltettek férfi 254, nő 75, összesen 329. Személy ellen elkövetett bűncselekvények miatt 149, vagyon ellen 180.

Felekezeti iskola 32. Ebből ismétlő tanfolyammal 23, gazdasággal 2. Hat osztályos 20, öt osztályos 8, négy osztályos 4.

Tanítók fizetéséhez államsegély 34816 K, tanítói pótlékra 1150, dologi szükségletre 287, összesen 36253 K.

A tanítás folyt 9—10 hónapig 5-ben, 8—9 hónapig 21-ben, 8 hónapnál rövidebb ideig 6, későn nyitották meg 1-ben, korán zárták be 2-ben.

Egy tanítós 20, két tanítós 6, tanítók száma 40, okleveles 38.

A 32 elemi iskolában tanult 781 fiu, 743 leány, összesen 1524. Ezekből unitárius 1169; róm. kath. 84; gör. kath. 32; ref. 173; ág. hitv. ev. 3; gör. kel. 7; izr. 56.

Állami elemi iskolába járt unitárius 5397; vármegyeibe 1; községibe 491; róm. kath.-ba 110; gör. kath.-ba 15; ref.-ba 100; ág. h. ev.-ba 34; gör. kath.-ba 6; izr.-ba 11; társulatiba 9; magánba 65; összesen 6243. Ehez számítva unitárius iskolába járt 1169, elemi tanulók összesen 7412.

Iparos inasiskolába 305, kereskedő inasiskolába 11, polgári fiúiskolába 115, leányiskolába 209.

Tanítóképző intézetbe polgáriba 2, elemibe 19.

Tanítónőképző „ „ 2, „ 18.

Főgimnázium Kolozsvárt 16 tanárral, tanulók száma 335.

Nem teljes gimnázium Székelykereszturt 9 tanárral, tanulók száma 217.

Osztályvizsgálatot tett tanulók az állam rendelkezése alatt álló gimnáziumokban 83; az állam vezetése alatt álló gim.-ban 23; az erd. róm. kath. Status gim.-ban 11; autonom felekezetiekben 425; összesen 542. Az állam rendelkezése alatt álló reálisiskolákban 35; az állam vezetése alatt állókban 1; összesen 36. Állami felsőbb leányiskolákban 15; községiben 4; felekezetiben 2; összesen 21; mindössze 599.

Érettségít tett unitárius gimnáziumban 36; jelesen érett 4; jól érett 11; érett 16; javító vizsgára utasított 5; jelentkezett és javított 4.

Érettségít tett unitárius tanulók gimnáziumokban 40; kik közül jelesen érett 5; jól érett 11; érett 24; reálisiskolákban 6; kik közül jelesen érett 1; jól érett 1; érett 4; leányok 3; jelesen 1; jól 2.

Gimnáziumaink bevételei (a kapcsolatos köztartások bevételei nélkül). Iskolaház és telek béregyenértéke 19460 K. Egyéb ingatlanok bérjövödelme 50 K. Alapítványok és egyéb tőkék kamatjövödelme 4607 K. A vall. és közokt. minisztériumtól 82550 K. Más alapítványokból 68481 K. Tandíjából 13490 K. Beíratási díjából 289 K. Értesítői, könyvtári s más díjából 7027 K. Ösztöndíj,

kirándulási stb. jövedelemből 13005 K., egyéb 1525 K. Összesen 210484 K.

Kiadások: Igazgatók, tanárok fizetése 105629 K. Lakbérek 18820 K. Természetben birt lakás béregyenlege 2600 K. Hitoktatók s más óraadók járandóságai 2040 K. Helyettesítés, óratöbblet 2248 K. Tandíjkezelői jutalék s tiszteletdíjak 936 K. Isk. orvos 800; szolgák fizetése 3818 K. Lakbérek 200; lakbéregyenleg 1260; egyéb személyi illetmények 580 K; összesen 133931 K. Dologi kiadások 205889 K.

Unitárius tanítói, tanári személyzet: áll. óvónő képző 1; áll. elem. tanítóképző 2; áll. elem. tanítónőképző 1; áll. felsőbb kereskedelmi 1; községi 3; felsőbb leányisk. községi 1; áll. gimnáziumoknál 21; községinél 1; reformátusnál 1; unitáriusnál 27; áll. reáliskolánál 5; összesen 64.

Hittudományi főiskola 1; rendes tanár 4; helyettes 1; óraadók 3; összesen 8; hallgató 22.

Felsőbb tanintézeti hallgatók: Budapesti tud. egyetemen jog- és államtudomány 11; orvostud. 3; bölcsészeti 6; összesen 20; Kolozsvári tud. egyetemen jog- és államtud. 45; orvostud. 14; bölcs. nyelv- és történeti 23; mennyiségtani és term. tud. 5; gyógyszerészeti 2; összesen 89; Kir. József műegyetem; vegyész-mérnöki 2; építészeti 1; mérnöki 2; gépészmérnök 10; összesen 15; Latin szert. kath. jogakadémián 1; ref. jogakad. 2; ág. hitv. ev. jogakad. 4; kir. jogakad. 1; összesen 5; főösszeg 129.

Középiskolai tanári oklevelet nyert 1.

Rajztanárképző főiskolában 5; orsz. m. kir. zeneakadémián 3; bábaképző intézetben 4 tanuló; községi közigazgatási képesítő vizsgát tett 3; vasuti tisztképző tanfolyamot végzett 2.

Árvaházakban 13; vakok intézetében 2; siketnémák intézetében 6; áll. gyermekmenhelyben 130; orsz. gyermekvédő intézetben 4; szeretetházban 1; javító intézetben 4; összesen 160 növendék.

Árkossy P. Lajos

1863. szept. 28—1915. jul. 21.

Gyöngé, erőtlen testben erős, eszményekért élő lélek, tiszta látás, logikus gondolkozás, előkelően nyugodt, szerény, mindene-
ket megnyerő és lebilincselő fellépés. Gyöngé egészségi állapota
miatt aránylag fiatalon kellett otthagynia állását az államvasutaknál,
ahol főellenőr volt s a személyi ügyek referense. Ez a hivatali
állása messzeb esik tőlünk, semhogy értékelni és jellemezni meg-
próbálhatnók azt a munkát, amelyet itt végzett. Arról azonban
bizonyosságot tehetünk, hogy pályatársai, akikkel alkalmunk volt
róla beszélgetni, mindnyájan szeretettel és melegséggel emlékeznek
róla, a szelid jóságú emberről, a jó barátról, szorgalmáról és lelkes
kötelességtudásáról.

Nyugalomba vonulván, az unitárius egyház előadó számvevői
állásra választotta meg. Azok a várakozások, melyek az addig e
téren ismeretlen ember működéséhez fűződtek, teljes mértékben
valósultak. Sőt az az ember volt, aki egy természeténél fogva ellen-
szenves állásnak tiszteletet tudott szerezni, egy addig nem elég
helyesen értelmezett közigazgatási szervnek irányt és tartalmat
tudott adni. A számvevőség fogalmának tartalmát eddig kimerített-
nek gondoltuk a számsorok összegezésével, az eredmények helyes-
ségének vagy helytelenségének megállapításával. Árkossy volt az
első — mindenekben méltó számvevő-társával, — aki úgy fogta
fel állása kötelességét, hogy nem elégedett meg az állapotok szám-
szerű konstatálásával, hanem először bepillantást igyekezett szerezni
egyházunk pénzügyi közigazgatásába s kellő tájékozódás után mélt-
tató és bíráló megjegyzéseket és észrevételeket tett, helyeselt és
rosszalást fejezett ki, amint az ügy érdeke kívánta. Működését az
is előnyösen jellemzi, hogy alatta nem a minden reformot, minden
újítást háttérbe szorító, lehetetlenné tevő kizárólagos finánc-szem-